

TOV. KRZHIZHANOVSKILLE
VALTION SUUNNITTELUKOMISSIION PUHEMIEHISTÖ

Valtion yhtenäistä taloussuunnitelmaa ei meillä toistaiseksi vielä tunnu juuri nimeksikään. Vallitsevana on pyrkimys „kohottaa” kaikki kerralla, kaikki talousalat, vieläpä kaikki kapitalismilta perinnöksi jääneet tuotantolaitoksetkin.

Valtion suunnittelukomission tulee järjestää työnsä niin, että se voisi hahmotella vaikkapa sadonkorjuuseen mennessä valtakunnallisen taloussuunnitelman perusteet lähikaudeksi, vuodeksi tai kahdeksi.

Lähtökohdaksi tulee ottaa elintarvikkeet, sillä nimenomaan siinä on kaikkien vaikeuksien alkujuuri. Pitää yrittää laskea valtakunnallinen taloussuunnitelma kolmea tapausta varten: että valtiolla on vuodeksi (1. IX. 1921—1. IX. 1922) käytettävissään (1) 200; (2) 250 ja (3) 300 miljoonaa puutaa viljaa. Ja jos laskelmien vieminen päätökseen kaikkien kolmen tapauksen varalta osoittautuu kovin vaikeaksi, on ehkä tarkoituksenmukaisempaa rajoittua yhteen seikkaperäiseen laskelmaan ottaen pohjaksi 250 miljoonan puudan hankinta, niin että ylijäämä (300—250) pidettäisiin pahojen päivien varana, ja sellainen tapaus, että viljaa saataisiin aivan riittämättömästi (200 miljoonaa puutaa) käsiteltäisiin vain likimääräisesti (niin ja niin paljon ostettava ulkomailta; summittain niin ja niin „supistettava” teollisuuden, kulkulaitoksen, armeijan y.m. osuutta).

Olettakaamme, että valtion viljavarastot ovat niin ja niin suuret. Niistä vähennykset — varastot sodan, rautatieyhteyksien katkeamisten y.m. varalta.

Edelleen tulevat polttoaineet. Näköalat ovat sellaiset ja sellaiset: siitä ja siihen. Siihen tarvittavien elintarvikkeiden minimi- ja maksimimäärät. Mahdollisuudet suurentaa polttoainehankintoja siihen ja siihen määrään, jos lisätään viljavarastoja niin ja niin paljolla.

Mahdollisuudet säästää polttoaineita keskittämällä tuotanto muutamiin parhaisiin tuotantolaitoksiin ovat sellaiset ja sellaiset. Siitä on välttämättä tehtävä laskelmat. Tässä yhteydessä on laskettava elintarvikkeiden säästämismahdollisuudet siinä tapauksessa, että suljetaan tarpeettomat tuotantolaitokset tai sellaiset, jotka eivät ole tuiki tarpeellisia, ja siirretään työläiset muualle (minne? voidaanko siirto suorittaa? ellei voida, niin on otettava minimimitavoitteeksi pienennettyjen elintarvikeannosten turvaaminen tällaisille työläisille).

Polttoaineiden säästö, johon päästään maksamalla palkintoja niiden säästeliäästä käytöstä ja voimistamalla polttoaineiden kulutuksen valvontaa. Summittainen laskelma sellaisen säästön suuruudesta, jos sitä varten on jotain lähtökohtia.

Armeija (erikseen laivasto, jonka suhteen tarvitaan erikoista laskelmaa laivaston ja sen ylläpitokustannusten maksimaalisesta supistamisesta, melkeinpä lopettamisesta). Laskuperustaksi 1,6 milj. 1. IX. 1921 mennessä ja sitten ehdollinen laskelma, jonka pohjana on puolet tästä luvusta.

Neuvostotoimihenkilöt. Heidän nykyinen lukumääränsä. Mahdollisuus vähentää 25%, 50%. Palkinnot (ehdottoman välttämättömälle) neljäsosalle (nykyisestä lukumäärästä) kokonaismäärän supistamisesta. Asian poikkeuksellisen tärkeyden vuoksi on käsiteltävä erikseen kysymystä jäljellejäävän neljäsosan (tai kolmanneksen tai puolen) palkitsemisesta siitä, että kuluttajien lukumäärä supistetaan (ja siitä, että polttoaineiden kulutusta vähennetään vaikkapa esimerkiksi ottamalla käytäntöön kolme vuoroa ja sulkeamalla kolmesta laitoksesta kaksi).

Teollisuus jaoteltuna muutamiin ryhmiin, mahdollisimman vähäinen määrä pääryhmiä. Vesi ja valo. Välttämätön minimi: (α) tuotannollisen kulutuksen, (β) henkilökohtaisen kulutuksen minimaalisten tarpeiden tyydyttämiseksi. Laskelma määrättyjen pääryhmien osalta (jolloin ehkä yksityiskohtainen työ eri teollisuusaloittain, piireittäin ja

kaupungeittain pitäisi antaa erikoisille alivaliokunnille tai paikallisille erikoisvaltuutetuille tahi kuvernementtien tilastotoimistoille j.n.e.)—laskelmat siitä, kuinka moneen suureen tuotantolaitokseen voitaisiin keskittää koko tuotanto ja kuinka monta voitaisiin sulkea. Tämä on nähtävästi mitä tärkein kysymys, joka vaatii erittäin huolellista tutkimusta: ensiksikin puhtaasti tilastollista (vuoden 1920 ja mahdollisesti myös vuosien 1918—1919 tilastonumerot; joissakin poikkeustapauksissa myös sodanedellisillä tilastoilla voi olla merkitystä lisäaineistona); toiseksi taloudellista tutkimusta, jonka on ratkaistava seuraava erikoistehtävä:

eikö voitaisi järjestää kaupungeista ja teollisuuden piiristä vapautuville työläisille, joita valtion ei pitäisi ruokkia ja joille kaupungissa ei voida antaa muuta työtä, väliaikaisesti työmahdollisuuksia vuodeksi tai kahdeksi viljaseuduilla edellyttäen, että heistä olisi hyötyä ympäristön maanviljelysväestölle?

Sitten, teollisuuden jälkeen, josta on välttämättä erotettava erikseen rakennusteollisuus, tulee kulkulaitos (ehkä se pitäisi asettaa teollisuuden edelle?) ja erikoisesti sähköistäminen.

J.n.e.

Laskelmat on tehtävä alustavasti, vaikkapa yleispiirtein, aivan summittaisesti, mutta kaikin mokomin lyhyessä ajassa, kuukauden, enintään kahden kuukauden sisällä—nimenomaan laskelmat yleisestä tilanteesta, kaikkien elintarvikkeiden ja kaikkien polttoaineiden kokonaiskulutuksesta vuoden aikana. Sitten tarkistamme, korjailemme ja muuttelemme tätä summittaista suunnitelmaa, mutta pitää välttämättä saada mainitun lyhyen ajan sisällä ainakin yleinen suunnitelma, vaikkapa vain aivan yleispiirteittäinen suunnitelma vuodeksi (tai ehkä erikseen jokaista vuosineljännestä varten tai vuosikolmanneksittain 1. IX. 1921—1. I. 1922; 1. I.—1. V; 1. V.—1. IX. 1922).

Pysyväksi vertauskohdaksi on välttämättä otettava vuosi 1920. Ehkä eräät laskelmat voidaan ja pitääkin tehdä nimenomaan vuoden 1920 numeroiden ja vuosien 1921—1922 „näköalojen” vertailevan tilastollisen ja taloudellisen tutkimuksen mielessä.

Pyydän Valtion suunnittelukomission puhemiesistöä, ettei ehdotustani toistaiseksi otettaisi käsiteltäväksi komission

täysistunnossa, vaan saatettaisiin tietooni puhemiehistön enemmistön sekä puhemiehistön eri jäsenten lausunnot tämän kirjelmän johdosta.

Työ- ja Puolustusneuvoston puheenjohtaja
V. Uljanov (Lenin)

14/V. 1921.

P. S. 1) Erikoista huomiota on kiinnitettävä teollisuuteen, joka tuottaa leipäviljan vaihtoon kelpaavia tuotteita, joilla saadaan maan sisäisillä markkinoilla leipäviljaa. Tämä teollisuus on joka tapauksessa otettava erikseen, jotta voitaisiin vastata täsmällisesti kysymykseen: kun leipäviljaa on yleensä vähän, eikö voitaisi saada sen ja sen verran tuotteita ja niiden vastikkeeksi niin ja niin paljon leipäviljaa antamalla sen ja sen verran elintarvikkeita sekä polttoaineita sille ja sille teollisuuden alalle tai niille ja niille laitoksille. Tällainen ehdollinen laskelma on tehtävä etukäteen, jotta sitä voitaisiin soveltaa tietyissä tapauksissa sadonkorjuun jälkeen.

2) Pitää koettaa erotella ja laskea: (a) valtiolle ehdottoman välttämättömät tuotantolaitokset (ja työläisten lukumäärä niissä) ja (b) tuotantolaitokset — sekä työläisten lukumäärä niissä —, joita pidetään käynnissä vain tavan vuoksi, rutiinimaisesti, siksi että työläiset eivät halua vaihtaa ammattiaan ja asuinpaikkaansa y.m. syistä ja jotka pitäisi sulkea järkipäisen taloudenpidon kannalta ja teollisuuden keskittämiseksi muutamiin parhaisiin useassa vuorossa toimiviin tuotantolaitoksiin. Yleiset yhteenvedot kummankin ryhmän osalta. Laskelma toisen ryhmän elintarvikienormin pienentämisestä, millä voitaisiin jouduttaa näiden tuotantolaitosten sulkemista.